

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 17 Iulie st. v.

Avem înaintea noastră cea mai nouă ordinațiune a ministrului de instrucție adresată autorităților noastre confesionale. Această ordinațiune s'a adresat Românilor de amândouă confesiunile în aceeași zi, când se spune episcopului săsesc, că guvernul nu voiesce să între în tranșă cu autoritatea bisericească săsească cu privire la cualificațiunea profesorilor săsesci în sensul legii mai nouă pentru scoalele medii, în aceeași zi când 'i-se promite episcopului săsesc spriginul guvernului pentru înființarea unui seminar teologic-filosofic.

Ordinațiunea din cestiune, adresată autorităților noastre confesionale, dă un vot de neîncredere capilor nostri bisericesci și le restrânge dreptul garantat prin lege de a conduce administrațiunea asupra scoalelor noastre confesionale. Și-a dăis adecă ministrul, sau îi va fi dăis alteineva: trebuie să spriginesc pe învățătorii ce se vor distinge în propunerea limbei maghiare, dacă autoritățile confesionale vor destitui din post pe învățătorii, cari vor negliga alte obiecte zelând numai în propunerea limbei „de stat“. Până când va exista aceasta nu vom pute maghiarisa, căci învățătorii nu se vor pune în conflict cu superiorii lor.

Să dăicem că așa a fost și așa este. Declarăm însă că este și mai mult: învățătorii nici n'au voit să se pună în conflict cu aceste autorități, ei au avut cu mult mai mare stimă către superiorii lor decât se-i supere. Și-i supărau dacă negligeau instrucția poporului viitor în interesul unei cauze deja pierdute sau chiar unei cauze dușmănoase intereselor neamului nostru: în interesul însușirii limbei maghiare, a acestei limbi pentru care se conturbă pacea dintre popoarele acestei țeri într'atâta încât privim în concetățenii nostri o pradă viitoare.

Atâta a creșut ministrul Trefort. Aceasta este credința Maghiarilor.

Dureros ar fi pentru noi, dacă învățătorii nostri ar îmbrățișa cauza poporului lor numai de teamă ca să nu fie pedepsiți de autoritățile lor supreme confesionale.

Spre marea noastră mulțumire putem constata că noi în preoți și în învățători am găsit totdeauna un sprigin puternic în lupta noastră de existență și trecând preste nelegalitatea ordinațiunii mai nouă a ministrului Trefort, să sperăm că va mări numai teama noastră pentru limba și existența națiunii noastre, și dacă undeva și cândva vre-un rătăcit s'a pus în conflict cu interesele neamului său, — pe viitor aceasta va dispăre în fața atacurilor succedate în contra drepturilor firești ale Românilor de sub coroana Ungariei.

Căci să ne tragem bine seamă asupra cauzei ce a produs aceasta ordinațiune. S'au destituit adecă în unele ținuturi câte un învățător pentru nemoralitate și neglijență. Acești păcătoși au apelat de sigur la inspectorul de stat, înșelându-l că pentru

propunerea limbei maghiare a fost destituit. Și aceste casuri se vor fi ivit chiar în diecesă gr.-cat, a Gherlei, unde guvernul are de cap un om acreditat de al său.

Poate chiar să fie o altă cauză și mai ascunsă: Sinodul bisericesc al arhidiecesei gr.-or. din Transilvania a adus o hotărîre, prin care se îndrumă învățătorii ca se nu neglige instrucțiunea în speranța remunerațiunilor, ce li se ofer dela stat pentru zelul în propunerea limbei maghiare,

Di Trefort va fi primit desigur informațiuni atât despre plângerile celor dintâiu, cât și despre declarațiunea sinodului bisericesc gr.-or. din Transilvania și a creșut, că va pune prin ordinațiunile mai nouă capet și pedecilor ce se pun maghiarisării prin acest avertisment la adresa învățătorilor. N'au acum învățătorii nostri confesionali — așa vor crede cei stricați dintre ei — decât să îngrijiască de propunerea limbei maghiare și sînt siguri că, ori-ce purtare vor avè, nu vor fi destituiți, căci îi va susține în post solgăbirăul prin baioneta gendarmilor și astfel vor pute propaga cu băta în mână limba maghiară între băieții români.

Într'acolo duce procedura ministrului de culte. Puțin îi pasă ministrului de efectele demoralizatoare, ce va produce această procedură; limba maghiară înainte de toate. N'are statul lipsă de cetățeni instruiți, nu de oameni morali, idea de stat „maghiar“ cere, ca cetățenii înainte de toate să cunoască limba maghiară.

Aceeași procedură se urmează și aci ca și față cu funcționarii de stat și cei administrativi: Funcționarul are să dovedească numai, că și-a câștigat merite pentru „idea de stat maghiar“ și nimeni nu-l va pute da afară din slujbă. Pentru aceasta nefericită idea se susțin în oficiile de stat și în cele administrative oameni corupți, fără cualificațiune, — pentru această idee se vor susține în oficiu pe viitor învățători neglijenți și imorali.

Ce au de cuget Archiereii nostri se facă spre a li se da satisfacțiune pentru vătămarea ce li s'a făcut în fața subalternilor și a credincioșilor lor? Nu scim.

Ce vor face Archiereii nostri încât pentru prestigiul lor nu scim, sîntem însă datorii a-i stărni să și împlinească datoria față cu bisericile, în fruntea cărora se află, căci ordinațiunea din cestiune atacă dreptul autorităților bisericesci române asupra scoalelor confesionale.

Revistă politică.

Sibiu, 17 Iulie st. v.

Scirile despre întâlnirile monarhilor se înmulțesc pe zi ce merge. Din Gastein se scrie, că împăratul Wilhelm stăruie cu tot deadinsul de a se întâlni cu monarhul nostru la Ișl. Asemenea se pune în perspectivă și o întâlnire a monarhilor din Austro-Ungaria și Rusia, și se dăice, că împăratul Francisc Iosif s'ar adresa țarului o scrisoare, prin care 'i-a adus

în minte promisiunea dată la Sciernievic, în urma căreia ar fi, ca țarul se întoarcă monarhului nostru visita în Austria. Acesteia a urmat din partea țarului un răspuns foarte pretinos, a cărui esență e, că țarul doresce să și împlinească dorința, și 'i-ar întoarce bucuros visita încă în decursul acestei veri. În urma acestui răspuns pe cât se poate de general s'a dispus restaurarea și înzestrarea castelului Reichstadt din Boemia pentru eventuală întervenire a celor doi împărați.

Șansele conflictului vamal între Franca și România sînt în favorul guvernului român. Francezii încep tot mai tare a se convinge, că România nu poartă vina la acest conflict, ci chiar Franca, care a întrelesat încheierea unei convențiuni cu tarife statorite prin tratat. Între alții și economul național Leroy Beaulieu a declarat într'un articol scris în ziarul „Economiste Francais“, că la cas, dacă vama franceză de 50 procente *ad valorem* s'ar introduce într'un adevăr pentru proveniențele române, atunci Franca ar trebui să primească cerealele române *via* Budapesta și ar trebui cu privire la transportul mai mare și comunicațiunea indirectă să le plătească foarte scump. La toată întemplantarea, dacă Franca ar face României un ofert conciliabil pe timpul când se vor întruni camerele române, și-ar ajunge mai curînd scopul, ca prin inaugurarea unui războiu vamal, despre care Beaulieu dăice cu tot dreptul, că ar fi pentru România numai o încercătură trecătoare, fără de oare-care efect retroactiv statornic asupra politicii comerciale a guvernului din București.

Negociările dintre Anglia și Rusia privitoare la regularea cestiunii afgane, cu toate că n'au intrat în o fasă acută, amenință însă să ia un caracter serios. Când cabinetul trecut părăsi puterea, se făcuse învoială ca Penjdehul să se cedeze Rusiei și ca Zulficarul după dorința emirului să rămână în zona teritorului afgan. Stabilirea definitivă a acestei linii de demarcațiune n'a fost terminată de lordul Granville, pentru-că în negociările ulterioare continuate cu d-nii de Staal și Lesar asupra cestiunilor de detalii geografice, Rusia a ridicat pretențiuni nouă asupra unor puncte, cari 'i-ar fi dat în stăpânire un defileu, a cărui posesiune emirul o crede indispensabilă pentru siguranța teritorului său. Astfel stau lucrurile când cabinetul Salisbury a luat în mână sa negociările, hotărît să încheie în timpul cel mai scurt arangiamentul pregătit de ministerul trecut. Atunci s'a observat că nouăle pretențiuni ale Rusiei nu erau compatibile cu condițiunile stabilite între lordul Granville și D. de Giers. S'au schimbat mai multe note cu privire la această cestiune între guvernul englez și rus, dar răspunsurile acestui din urmă nu sînt mulțumitoare și astăzi nu este încă nici o perspectivă de înțelegere cu cancelaria rusă. Guvernul țarului propune să se dea comisunii de delimitare însărcinarea, să iee o hotărîre în privința punctului, care mai e încă în litigiu. Nu e încă de loc probabil, că guvernul englez va consimți cu acest chip de procedere. Nu scim cum se vor pute aplana greutățile, dacă Rușii nu vor consimți să primească regulamentul stabilit de lordul Granville și de D. de Giers.

Din Constantinopole circulă faime despre o crîșă ministerală, ce ame-

niță a se ivi; Chairedin pașa se fie candidat la locul marelui vezir Said pașa. Se dăice că el a prezentat un program de reforme și a pus de condițiune acceptarea programului său pentru cazul dacă va intra în funcțiune, — e însă foarte problematic, că putè-va străbate cu reformele sale.

„Romänische Revue“.

Sub titlul: „O revistă română în limba germană“ organul național săsesc „Kronstädter Zeitung“ de ieri aduce următorul prim-articol:

„Tocmai ne-a sosit primul număr al unei interesante întreprinderi țiaristice. Aceasta e „Romänische Revue“, o revistă lunară, ce apare în Budapesta în limba germană sub redacțiunea lui Dr. C. Diaconovich.

„Despre scopul propriu al acestei reviste lunare, articolul introducător adresat cetitorilor dăice:

„În cercurile române din țerile coroanei sf. Stefan se simte de mulți ani trebuința unui organ, care să facă să pătrundă în o limbă generală răspândită informațiuni conscientioase despre starea și nisuințele Românilor acestor țeri, atât la publicul din țeară cât și din afară.

„Această trebuință e astăzi cu atât mai urgentă, cu cât presa maghiară și germană din patriă — cu puțină excepțiune — dovedește tendențe șovinistice, nu lasă să treacă nici o zi fără ca să nutrească cu comunicări diforme și rătăcioase iritațiunea în contra naționalităților și special în contra Românilor și a aspirațiunilor lor în patriă, cu scopul de ale presenta străinătății ca un element nepatriotic și în privința culturală cu totul imposibil.

„În contra acestor învinovățiri repetite Români din Ungaria, cărora diarele neromâne le-au închis în mod egoistic coloanele lor, s'au putut apăra numai prin presa lor, ce, durere e puțin pricepută de publicul mare.

„Pentru a ajuta acum acestui rēu, m'am decis de a crea prin „Romänische Revue“ un organ care să dea publicului mare din țeară și străinătate informațiuni conscientioase despre starea și nisuințele Românilor din Ungaria și a face să priceapă aspirațiunile lor politice.“

„Articolul următor „Români în Ungaria“ face cunoscută în general starea politică a naționalităților ce trăiesc în țerile coroanei ungare și pe cea a Românilor îndeosebi. Articolul procede din principiul, că Ungaria în puterea populațiunii ei e un stat poliglot, că direcțiunea domnitoare a devenit însă în cercurile normative maghiare exclusiv național maghiară; că în toate cestiunile vieței de stat se valorează totdeauna numai interesele naționale maghiare, pe când interesele celorlalte popoare, precum pînăoare în privința numerică, nu numai rămân neluate în considerare, ci — ce e mai mult — sînt tratate ca aspirațiuni separatistice și reprezentanții acelor sînt timbrați ca elemente nepatriotice și dușmănoase statului.

„Urmînd acestui curent“ — continuă articolul — „cercurile maghiare lucră spre a transforma Ungaria în un stat național-unitar, și astfel idea domnitoare de stat e idea naționalității maghiare. . . .

„În contrast cu idea modernă de stat maghiar, care voiesce să creeze pentru Ungaria puterea unitară în un complex și unitate națională, Români formulează astfel idea de stat ungar, precum trebuie să fie formulată în un stat poliglot.

„După-ce ei privesc ca o imposibilitate contopirea națională a popoarelor Ungariei, ei cearcă principiul unitar, care să substituie simțemîntul național, legătura puternică a apartinenței naționale prin înțelegerea celor împăr-

tășiți, prin comunitatea spirituală și materială a tuturor cetățenilor statului, ceea-ce se poate face numai prin o politică a libertății și a bunăstării, fără de care diferitele popoare formează numai legătură slabă, mai mult externă și mecanică, pe care puterea materială o poate susține numai pe câtă vreme puterile unitoare nu sînt covârșite de cele separatoare.

„Acesta e conceptul ideii de stat așa după cum îl formulează Românii din țerile coroanei sf. Stefan și care e unicul corect în un stat național poliglot.

„Amăsurat acestui concept al ideii de stat, Românii își subordonează sentimentele lor naționale scopului comun, existenței și progresării statului pe calea desemnată de condițiunile sale de existență și o cer aceasta și dela celelalte popoare ale statului. Cu un cuvânt, ei cer dreptate egală și o astfel de organizațiune a țerii, care să le permită a gusta neîmpedecați această libertate; ei cer așadar respectarea naționalității lor, păstrarea neconturbată a moravurilor și datinelor lor naționale și ca să se poată servi în cultivarea limbii și în dezvoltarea naționalității lor de toate mijloacele, ce nu lovesc în siguranța țerii.“

„Articolul următor — din peana redactorului „Tribunei“, Ioan Slavici, tractează despre practicarea justiției noastre și ajunge la concluziunea, că egala îndreptățire, exprimată în legea de naționalități, e numai aparentă, deoarece legea dă, că fiecare cetățean se poate adresa către judecător în limba sa proprie „întrucât aceasta e tocmai cu putință“. Autorul articolului e aci în rătăcire. Rapoartele de limbă se regulează pe terenul justiției prin §§-ii 7—13 ai legii pentru naționalități. § 13, care a statorit limba maghiară ca limba oficială a judecătorilor s'a cassat earăși prin § 6 al art. de lege IV din 1869, care a lăsat usul de până acuma. Înse nici un tribunal din întreaga Ungarie nu revine la acest us și toate primesc numai acte concipiate în limba maghiară — o violare fățișă a legii concesă decătră ministrul de justiție prelunge toate plângerile ridicate în contra-și*). Expresiunea „întrucât aceasta e tocmai cu putință“, citată de autor, ocură numai în § 6 al legii pentru naționalități, care tractează despre limba funcționarilor administrativi, ear' nu despre limba partidelor și îi obligă pe aceia a se folosi în comunicarea scripturistică cu partidele „după putință“ de limba acestora din urmă. Așadar pe terenul justiției praxa judecătorilor n'are pe

*) Cu atât mai rău pentru guvernul maghiar. Acel „lehetőségig“ s'a relevat anume pentru-ca să se accentueze tendința legislatorului în genere și ca să vadă, că „legea pentru naționalități“ a fost creată anume pentru-ca să nu fie respectată. Red. „Tribunei“.

partea sa de loc dreptul, ci e o vătămăre neîndoelnică și de tot fățișă a legii.

„Articolul imediat următor aduce extrase din articolii mai însemnați ai „presei române“ și adecă de astădată din doi articoli foarte însemnați ai „Tribunei“, cari tractează despre universități și scoalele medii.

„Urmează apoi o „revistă“ din politica de naționalități (ajutorul de stat al arhidiecesei gror. a Transilvaniei, limba maghiară în scoalele populare, universitatea din Cluj).

„Sub titlul „Cronică“ se află comunicări mai scurte de cuprins variu.

„La aceste se adauge o biografică a eruditului și fostului redactor al „Observatorului“ a lui Georgiu Barițiu, cu portretul bine succes al acestuia.

„Urmează apoi un sumar al celor optspredece tomuri apărute până acum ale revistei literare, „Convorbiri literare“, ce apare în Bucuresci, care dă dovadă îmbucurătoare despre zelul îmbucurător de progres și despre dezvoltarea literaturii române atât pe terenul științific cât și pe cel beletristic, — îmbucurătoare pentru oricare amic al progresului cultural general.

„Un articol, „Despre literatura română în Germania“, raportează despre traducerea de opuri române în limba germană, care adecă se promovează mult în timpul mai nou prin două muieri, prin poezia ce șede pe tronul regal și prin Mite Kremnitz. Cele dintăiu traduceri au de autori Sași din Ardeal.

„Urmează începutul unei povesti populare „Pădureanca“ de Ioan Slavici, tradusă în nemțesce de Mite Kremnitz. O recenziune despre dînsa se poate da numai după-ce povestea va fi terminată.

„Aceeși valoare are și poezia dramatică „Fântâna Blandusiei“, de V. Alexandri, cel mai însemnat poet român.

„Sfîrșitul îl formează notițe literare și de artă.

„E nu numai avut, ci și real conținutul pe care ni-l ofere acest număr.

„Noi salutăm cu bucurie noua întreprindere ca pe un semn de progres cultural, o salutăm cu bucurie dublă pentru tendința sa exprimată și sperăm, că va contribui a convinge pe cetitorii neparțiali din țeară și străinătate, că năsuințele naționalităților nemaghiare din țerile coroanei ungare sînt îndreptate numai spre apărarea limbii și a culturile lor naționale și spre elptarea adevăratei egale îndreptățiri și nu conțin nimic dușmănos statului. Noi dorim și sperăm totodată, că noua revistă lunară să aibă mulți cetitori germani, cari vor cunoaște prin aceasta mai bine pe națiunea noastră soră și că ambele națiuni se vor apropia mai tare prin aceasta“.

Corespondență particulară

a „Tribunei“.

Valea-Ampoiului, 20 Iulie n.

Călătorul ce voiesce să străbată dela Alba-Iulia înspre munții apuseni prin valea strimță numită Valea-Ampoiului de regulă face această cale cu posta, ce percurge calea dela Alba-Iulia spre Abrud, de unde apoi umblă mai în sus numai teleaga postală. E lucrul cel mai ușor — deși nu prea comod, căci căruța poștei e de sistem greu și deci cam scuturătoare fiind fără coarde — a folosi posta pentru călătoria dela Alba-Iulia preste Zlatna la Abrud, deoarece drumul e rău ca ori-ce drum de munte și costă mult folosirea unei trăsuri private închiriate.

Dar' nu de dragul de a informa publicul despre ruta, ce are să o facă pe această vale am luat peana ca să scriu. Deocamdată nu e timpul ca să ne ocupăm de plăceri domnesci. E un abus aceea, la ce voiesc să atrag atențiunea autorităților administrative, care prelunge dreptul de a cere dela cetățeni jertfele de bani și de sânge pe seama statului, au și datorința de a apăra drepturile ce le are cetățeanul fără deschilnire de rang, clasă sau avere.

Cam arareori însă ni se întâmplă ca cetățeanul să fie și ocrotit de autoritățile publice. La noi e o consecință fatală a luptelor de rasă convingera că funcționarul administrativ n'are avea altă chemare decăt a descoperi agitațiuni fictive contra nefericitei ideii de stat „maghiar“. Funcționarul administrativ e datat a să privi numai ca executor al sarcinilor impuse de stat cetățeanului. Astăzi această dedare a ajuns a se fi prefăcut în natură, încât acest om plătit de cetățeni nu mai scie, nu mai simte, că chemarea sa ar fi de a și apăra drepturile cetățeanului față cu nedreptățile ce se sevîrșesc pe contra puterii de stat.

Teranul e datat deja a vedea numai baioneta gendarmului, care intră cu executorul ca să-i iee țundra de pe spate pentru dare, să-l scoată la lucrul public sau să-l înhațe sub cuvânt că e malcotent: fiindcă eacă așa s'a cugetat și opinarul că nu e bine ca să-l dreagă în toate părțile cu cale fără cale.

Se înțelege, că tot s'ermanul opinar e „hoțul“: el păgubașul. Trebuie să-i strîngi mâinile căci e hoț, „nici ochii în cap nu-i stau bine“, e în cele din urmă pe deasupra și „tălhar de Român“, pe care „Măria Sa“ — solgăbirăul, — acest funcționar ajuns astăzi a fi privit ca un satrap vechiu — fiindcă nu poate suferi mirosul de opincă, care a suit petriș și a ostenit, pentru-ca să poată scoate contribuția din care tot „Măria Sa“ își cumpără papucii, pe care „Măria Sa“ îl mai și încuie când merge ca să i-se plângă contra vre unei ne-

dreptăți, ce i-s'a făcut, — îl încuie numai pentru-ca să îi lucre „Măriei Sale“ vre-o două zile.

Cam așa, numai mai rea, e starea justiției publice în țeara noastră preocupată cu totul de lupta de rasă, ajunsă a fi aproape de o categorie cu starea dreptății turcesci. Românul, fără de a pécătu o pot țice aceasta, e acela, care are mai mult de a suferi sub această stare. Și nu va fi nici Românul pretutindine supus acelorași nedreptăți, ca locuitorii acestei văi de munte.

Gendarmerie cutrieră satele sub cuvânt de a îngriji siguranța publică, cu toate, că rar e ținutul unde posta să poată duce cu atăta siguranță cantități așa de mari de aur brut, cum duce îngusta vale a Ampoiului fără de a se fi întemplat baremi vre un furt sau încercare de atac asupra poștei. Și poporul scie când trece aurul înspre Alba-Iulia, căci pe postă totdeauna se află câte un gendarm sub cuvânt, că are de a apăra tesaurul statului „un om în fața atător „presupuși hoți“. Aceasta se poate întâmpla în acest ținut unde, în urma sêlbătéciei locului, populațiunea e expusă celor mai mari lipse. Se afirmă însă totuși, că sînt „hoți“, poate că vre o straiță goală își teme amarul și lipsa propriă și-i închipuiesce, că „tălharii de Români“ o să-i fure amarul țăilelor.

N'avem însă nimic în contra acestor dispozițiuni, e treaba organelor de siguranță să se preumbe în sus și în jos. E însă o altă nedreptate ce se face locuitorilor acestei văi. Popolațiunea lipsită de bucate poartă un comerț viu cu lemne cătră Alba-Iulia. Căt ține calea dela Zlatna până la Alba-Iulia, Teiuș, Aiud etc. Muntenii numiți și Mocani duc lemne parte de clădit parte de ars. E un isvor de câștig în lipsa de bucate. Lucru firesc, că povara ce se încarcă pe care sau căruțe e cât se poate mai mare. Această povară se îngreunează încă și prin drumul rău de munte, pietros, delos. Șire întregi de care se coboară pe Valea-Ampoiului înspre țeară cu greutăți de multe măji.

Cu acest prilej li se întâmplă cea mai mare nedreptate, a cărei delăturare se reclamă, căci e contra simțului omenesc. Coboară ori suie adecă trei, patru, țece care cu a căror povară vitele de regulă amărîte abia se mișcă; se aude deodată trimbăta poștei, e signalul, că drumul are să fie curățit, ca posta să meargă liber. Nu avem nimic în contra acestei dispozițiuni, dar' protestăm în contra abuzului, ce se face cu ea.

Posta adeseori goală, neîmpovărată cu nimic dă signalul ca să i-se curețe drumul și tot șirul de care împovărate greu ale țerenilor trebuie să dee în șanț pentru-ca să poată trece căruța poștei pe mijloc. Adeseori se întâmplă, că bietul Mocan nu își poate trage carul la o parte, căci povara e mare și vita din jug slabă, sau e chiar un băiat povățuitorul boilor. Ce se întâmplă?

Foița „Tribunei“.

Bunica

de Bojena Némcová,
tradusă din limba boemă
de Prof. Dr. Urban Iarnik.

(Urmare.)

Nănașa gândia, că în Kladsko Gheorghită umblă în scoală; se va bucura, că preste puțin va căpeta cea dintăiu sfințire și iată — după un an Gheorghita veni să-i vadă pe cei de-acasă. Invățase țesătoria! Nănașa plângea așa, în cât te lua groaza, dară ce era de făcut, Gheoghe se ruga de ea și-i mărturisă, că n'avea nici o poftă să se facă preot, deși i ar fi plăcut să-și urmeze studiile. Dară unchiul îl sfătui să se lase de asta, cătă vreme ar trebui, să rabde și să umble pe la scoli, pe la dregătorii, până ar ajunge la o bucățică de pâne, îl îndemnă să se apuce de meserie, căci aceasta mai curînd o să-l hrănească, că meseria are fundul de aur și că e cu atât mai bine pentru el, dacă și altfel este învățat. Într'un cuvânt, Gheoghe se dete pe brazdă, învăță țesătoria, și fiind-că de toate se apuca cu toată pofța, făcea spor în meserie. Unchiul seu după un an îl făcu călă; apoi îl trimise în lume să pățească ceva, și anume mai nainte în orașul Berlin la un cunoscut al lui, unde să se mai întărească. Gheoghe însă se opri mai nainte la noi în Boemia. Atuncea îmi adusesese mătăniile aceste din Vamberge.

Țicînd aceasta bunica trase dela sîn mătăniile de locotiță, pe care nu le lăsa nici odată

dela ea, se uită cât-va la ele cu mișcare, apoi sărutându-le iarăși le ascunse, apoi urmă: Tatălmeu nu-i băga vină lui Gheoghe, că s'a dat pe meserie, o îndemna pe Novotnoae, să nu-i pese nici ei, că nădejdeia a înșelat-o. Cine scie, la ce e bună și asta, țicea, lăsați-l, cum și-a facut-o așa o va și avé. Chiar de ar toarce la călți, numai de se pricepe la treabă și rămâne om cinstit și de treabă, merită o cinste tot așa de mare, ca ori-și-ce domn. Gheoghe era bucuros, că nașul nu se supăra pe el, căci îl avea ca pe un tată al lui. Novotnoae se împacă și ea — și cum oare nu s'ar fi împăcat, când al ei era copilul, pe care îl iubia și așa nu putea să voiască, ca el să se simtă nefericit în starea lui. Așa dară Gheoghe petrecu câteva țile la noi, apoi se duse în lume, și trei ani nu l'am mai vădit și nici prea aușiam despre el, până-ce dimineața acea mă pomenii cu el înaintea mea. Poți să-ți închipuiesci, ce bucurie am avut. L'am cunoscut îndată, deși tare s'a schimbat; era grozav de înalt, ș'apoi așa de îndesat, că ar fi fost cu greu, să-i fi aflat părechea. S'a plecat cătră mine, și mă întrebă de ce m'am spăriat așa de el? „Cum să nu mă spariu,“ dic eu, „doară te-ai ivit aicea, ca-și-când ai fi cădut din nori. De unde ai venit și când?“

Vin de-a dreptul din Kladsko, unchiului e frică, fiind-că acolo pretutindenea recrutează, că nu cumva să mă pună undeva recrutători; mă trimise; abia m'am întors din lume în Boemia, gândind că aicea mai lesne mă voiu ascunde. Norocos am străbătut munți și eata-mé aicea.

„Dară pentru Dțeu“ îi țice, „numai să nu te pună aicea; și mama ce țice?“

„Încă n'am vădit-o. La două ceasuri după miadă-noapte am sosit aici. Nu voiam să-o destept pe mama. Te vei culca pe earbă sub fereastră Magdalenei, ea este deprinsă a se culca de vreme, vei aștepta până-ce se va fi sculat, apoi te vei duce, îmi gândiam și m'am culcat pe perina cea verde. Într'adevăr nu de geaba se vorbesce despre dta în sat: Pe când ciocărlia începe a cânta, Madlena își duce earba acasă. Abia se murgesce de țic, și d-ta eată și cosesci. Te-am vădit spălându-te la fântână, pieptenându-te și abia mă puteam stăpâni să nu sar la d-ta; dară când te rugai, nu voiam să te supăr. Acuma însă spune-mi, dacă mă mai iubesci?“

Așa vorbea el; cum puteam să-i țic altfel, decăt că-l iubesc, doară ne-am iubit de mici și cât am trăit, nici odată nu-mi venise în gând vre-un altul. Stam nițel pe povestit, apoi Gheoghe se vîrî în colibă la mama, eu însă mă dusei să-i spun tatei, că a venit. Taica era un om înțelept, lui nu-i plăcea, că Gheoghe veni într'o vreme așa de primejdioasă.

„Nu sciu,“ — țicea, „dacă scapă aicea de haina cea albă; ce va fi cu putință, vom face, să-l punem la o parte; numai să nu-i spunefi nimăruia, că e aici“.

„Novotnoaei, deși tare se bucura, îi era totuși mare frică, căci Gheoghe a fost scris la recrutare și scăpase numai așa, că nimenea nu scia, unde se află. Trei țile ședă ascuns în fînul din pod. Preste țic era mă-sa la el, o seară mă strecuram și eu în pod, și apoi povestiam de fel de fel de lucruri la olaltă. Mi era așa de frică pentru el, încât țilele întregi umblam

ca o mioară rătăcită și uitam să mă feresc de ofițer, așa încât de câteva ori mă pomeniam cu el în drum. El, gândind poate, că vreau să mă împac, începă îndată, să cânte cîntecul cel de mai nainte; îl lăsam să vorbască, nici nu mă purtam față cu el așa de aspru, ca altă dată, fiindcă îmi era frică de Gheoghiță. Cum țic, Gheoghe era ascuns; afară de mine, de măsa și de părinții mei, nimeni nu scia de el; a treia seară ies din colibă, zăbăvisem ceva mai mult la Gheoghiță, pretutindenea era liniște și întunec destul de mare, și eată că-mi iese în drum ofițerul. Mă pândise, că seara mă duc la nănașa și așa mă așteptă în pomét. Ce să fac? Ași fi putut să strig numai, dară Gheoghe ar fi aușit din pod ori-ce cuvânt rostit tare, ear' să-l chem jos, îmi era frică. M'am lăsat deci în puterile mele, și vădînd că ofițerul cu vorba bună nu se da pe brasdă, ne-am apucat la brânci. Nu ride, fată, nu ride, nu te uita la mine, așa cum sînt acuma; într'adevăr nu eram mare, dară îndesuită, mâinile mele deprinse cu lucru greu, erau aspre. Bine m'ași fi fost împotrivit lui, dacă în turbarea sa n'ar fi început să mă blesteme și suduiască. Printr'asta se dete de gol, și deodată ca un trăsnet se pomeni între noi George, apucându-l de gît. Aușise blestemele, se uitase prin gaura podului, m'a cunoscut în amurg și sări îndată jos din pod, te miri, că nu și-a frînt gîtul. Dar' ce se mai gândia el la ceva, nu-i păsa, chiar de ar fi ars un rug sub el.

Se cade oare, să vă bateți aici noaptea cu o fată cinstită, domnule?“ striga George.

„Eu îl liniștiam, mă rugam, să se gîndească,

Sub cuvânt de servitor al statului, cocișul trage cu sbiciul asupra vitelor dela carul țeranului, încât adeseori vita de durere dă în șanț resturnând car, încercătură și om, chilăvindu-se dimpreună și omul de alătura carului. Astfel s'a întâmplat în săptămâna trecută cu două care mocănesci, încât bieții oameni au păgubit cu o vită, unul dintre minători și-a scintit o mână, și rupându-se la un car o osiă, ear' la altul o roată, au trebuit să rămână în mijlocul drumului, ceea ce era cu atât mai dureros, cu cât era un Muntean din Tăuși, care voia să meargă la Alba-Iulia, pentru-ca să prefacă lemnele în bani și să-și pregătească un recept medical pentru soția sa bolnavă, prelungă care plângeau vre-o cinci copilași.

L-am îndrumat pe bietul om la solgăbi-răul, și ce mi-a dis: „Nu folosește domnule nimic, am să fiu eu băgat în temniță, nu e pentru noi loc de tânguire“.

Acest abus se s'vârșese pe toată ziua decâtă servitorul de pe postă și poporul suferă în credința că n'are să poată dobândi dreptate. Și această nedreptate i-se întâmplă Munteanului pe drumul făcut de el cu multă trudă, pe drumul, pentru a cărui practicabilitate face atâtea zile în an.

Atragem asupra acestui inconvenient atențiunea dlui pretor al cercului Ighiu ca persoana competentă în această afacere, cu atât mai virtos, că n'am voi ca să se înrădăcească în popor credința, că se face acest abus cu spriginul dsale.

b.

Cronică.

Efectele „kultur-egylet“-ului. Dr. Haller Károly, profesor de universitate conce-diat pe un an — însă nu ca dl Silași — actualul primar al Clujului, presidential „Cultur-egylet“-ului etc. se află de present în Rade-gund la cură, — și „Kolozsári Közlöny“ ne spune, că dl Dr. Haller afară de cură se mai ocupă și cu maghiarisarea munților din Stiria. Astfel împreună cu alți ortaci ai sei a dat unui munte din apropierea Radegundului numirea de „Magyar-bércz“ (muntele maghiar). Se dice, că actul s'f. botez 'la s'vârșit abatele din Ujvidék, Emeric Bende.

Ciuma de vinars în Budapesta. S'a constatat, că în capitala Ungariei se consumă atâtea vinars, încât pe tot 202 suflete — înțelegând pe copii și pe muieri — cade câte un local, unde se vinde vinars. Budapesta ocupă deci cu privire la alcoolism locul între cele mai defaimate orașe din Europa.

Un Ovreu din România ca magnat maghiar. Baronul Moses Valdberg a cumpărat în Ungaria de Nord un dominiu de 16,000 jugere catastrale pentru prețul de 1,450,000 fl.

Băile dela Mehadia. „Budapester Tageblatt“ scrie sub acest titlu între altele următo-

în ce stare se află, dar' el îl ținea pe domnul acela ca în clesce, tremurând de mânie. Dar' totuși se domoli în cele din urmă.

„La altă vreme și la alt loc ne-am mai spune și altceva, dar' aici nu e vreme de asta, așadar' auțiți și țineți minte. Fata aceasta 'mi-e logodnică; dacă pe viitor nu va avé pace de voi, o să vorbim altfel unul cu altul. Acum haideți!“

„După asta îl aruncă pe ofițer prin porțiță ca pe o pară stricată; pe mine însă mă apucă de gât și dișe: „Madlenco, adu-ți aminte de mine, salută pe mumă și rămâneți sănătoși aici, trebuie să plec îndată, altfel m'prind. Nu v'ete meți pentru mine, fiecare potecută o cunosc și de sigur voi pătrunde în Kladsko, unde tot mă voi ascunde oare-cum. Te rog, vino în pelerinagiu la Vamberge, acolo ne vom revede!“

„Mai înainte de a fi putut să-mi vin în fire, el s'a și dus. Alerg îndată la Novotnoe, să povestesc ce s'a întâmplat; mergeam la ai noștri, toți eram spăriați. Ofițerul trimise cătane în toate părțile, necunoscând pe George, gândia că e dintr'un alt sat și că-l va nimeri undeva, acesta însă fericit scapă. Mă feriam de domnul, cât puteam, dar' el, neputând să-și răsbune altfel, mă ocăria în sat, ca-și-când ași fi o fată nemernică. Toți mă cunoșeau, și nu isbuti. Spre norocul meu veni porunca, ca armata întreagă să se retragă îndărăt. Prusianul n'ăvălise preste hotare. De întregul acel războiu nu s'a ales nimic, țeranii îl chiamă războiu de colaci, fiindcă cătanele, după-ce au mâncat colaci pe la sate, se întoarseră acasă.“ (Va urma.)

rele: „Ni se scrie din Mehadia, că vieța de băi cea splendidă de mai nainte e în decadentă; sezonul din est an e îndeosebi fără șgomot și monoton. Boierii cei avuți din România, care încă înainte de asta cu un deceniu își dedeau aici câte un „rendez-vous“ și-și îmbrășcau napoleonii, au ajuns la convingerea, că pe bani scumpi și într'alt loc își pot câștiga odihnă după atâtea lenevire, ceea-ce li-e ocupațiunea de predilecție, și astfel se folosesc de trenul fulger, spre a ajunge în regiuni mai bune.“ Da, boierii se vor duce de aci înainte într'alte locuri, unde se pot recrea după plac pe banii lor, și unde nu sunt siliți a auți „csárdás“-urile cele multe, încât se reîntorc acasa mai morboși, de cum erau când plecaseră la băi.

Cestiunea documentelor din Agram, des pre care am fost dat la timpul seu o notiță telegrafică, devine tot mai serioasă. Profesorul de universitate Smilikas a adresat diarelor „Pozor“ și „Sloboda“ o scrisoare, în care dovedește, că la nice un cas Banul nu a fost îndreptățit a lua actele din archiv. Concluzul dietei provinciale a conces guvernului numai folosirea acelor acte originale, care merg până la a. 1830; din mai vechi chiar guvernului nu fi e iertat să se dea decât copii. Cu atât mai puțin a fost Banul îndreptățit a înstrăina actele dându-le Ungariei. Documentele în urma naturii și a provenienței lor precum și pe baza dreptului de prescripție, sânt proprietatea Croației. Cei din Pesta voiesc să delege o comisiune în cestiunea aceasta.

Duelul din Dobritin. Despre cauzele duelului între colonelul și comandantul regimentului de husari nr. 15, Marc de Czerlien și maiorul aceluiaș regiment, Friederic Kornai-Chorin, (fratele deputatului Chorin) circulează mai multe versiuni. Se dice, că cauza duelului s'fi fost o ceartă în birt; alții dic, că fiind maiorul Kornai pedepsit în timpul din urmă cu arest de odae, având din cauza acesta ură asupra comandantului seu, se fi dat acestei ure față cu el un curs prea liber, — ear' a treia versiune e aceea, că disputând ei despre incidentul din Dresda, Czerlien s'fi exprimat în mod nefavoritor despre Maghiari, ceea-ce a dat ansă la provocarea la duel din partea lui Kornai. — E probabil, că a doua versiune se apropie mai tare de adevăr; în cercurile ofițerilor se păstrează altcum cel mai mare secret asupra causei duelului. La cancelaria de Cabinet s'a trimis următoarea depeșă laconică: „Maiorul Kornai a murit astăzi în mod spontan!“

Armătura armatei din România. „Curierul Financiar“ a anunțat că revolverul Kaufmann, examinat de o comisiune numită de guvernul român, s'a găsit a fi superior tuturor sistemelor inventate până acum, și ca atare a fost recomandat ca bun de adoptat pentru armata română. Guvernul e însă pe cale de a contracta această furnitură cu fabrica Steyer care oferă un revolver asemenea revolverului Kaufmann, cu mici modificări, însă de puțină însemnătate, și cu prețul de 45 franci.

O contra-bandistă originală — spune „România“ — s'a prins la bariera Rahovei. O femeie din comuna Bragadir (Ilfov) luase obiceii să-și pună drept turner un vas cu spirt, și trecea astfel lichidul în capitală.

Generalul Grant. La 23 Iuliu st. n. a murit în New-York generalul Ulysses Grant, în vârstă de abia 63 ani. Generalul Grant a fost din figurile mari ale poporului american, unul din personajele cari pot fi privite ca refundătoare ale mării republice. Întrât în vârstă de 17 ani, în academia militară din Westpoint, la 21 ani era locotenent și căpitan la 24, în urma faptelor strălucite s'vârșite în războiul mexican. La vârsta de 32 ani, sătul de nefoliositoarea viață a ofițerului în timp de pace, Grant părăsi în 1854 serviciul militar, pentru a reîntra în 1861, după izbucnirea războiului civil, ca colonel al regimentului 21 de voluntari. El se arată atât de capabil și activ, încât în anul 1862 era deja înaintat la gradul de general-maior. În 1863 el reuși, după patru luni de asediu, se ie Vicksburgul, dând astfel războiului prima întorsătură favorabilă. În acest timp, comandantul statelor de Nord, generalul Rosenkranz, își perdă situațiunea prin înfrângerile ce suferia; Grant fu numit mai întâiu comandant al armatei de Vest și apoi, în 1864, comandant suprem al armatei; într'un an de zile el încungiu armatele Sudului din toate părțile și le sili să se predea. Astfel Grant puse capăt sângerosului războiu, care amenința să ruineze republica și so-o sfășie în două bucăți. Gloria lui Grant fu încă mărită prin faptul că cu războiul civil se leagă desființarea sclăviei. În acest moment generalul Grant fu la apogeul carierei sale. Congresul îi votă o recompensă națională de 250,00 dolari și poporul întreg, fără deosebire de politică, îl venera. Partida republicană, care domnia atunci și care simțea, că puterea îi scapă, își puse în gând să exploateze strălucita situațiune a lui Grant, pentru a-și repara prestigiul pierdut. După multe stă-

ruințe Grant primi să fie ales de președinte. El ocupă scaunul presidențial de la 1869 până la 1873, când fu din nou ales pentru un period de patru ani. Dar' Grant nu era om politic, și mai puțin om de partid; nepriceperea sa în trebile statului fu exploatată de intriganți, și mai cu seamă de așa numita clică de aur din New-York, așa că steaua ilustrului general pali mereu. De la el datează încercăturile financiare ale republicii și desvoltarea la extrem a demoralisării administrative. Ca un eveniment în viața lui Grant trebuie notată călătoria, ce făcu în Europa și care fu o adevărată călătorie de triumf. Generalul n'a împlinit încă 63 ani și a murit de cancer de limbei după lungi și amare suferințe.

Expedițiuni la polul de Nord. Patru expedițiuni se organizează în Germania, pentru polul Nord, care vor pleca în eara viitoare. Câte patru vor începe investigațiunile și caracterul lor prin insulele rusesci situate la Nordul mării de ghiată.

Explosiune. Din Roma se scrie: Fabrica de earbă de pușcă situată între Sesto și Colonnata a sărit în aer. Trei persoane au fost omorite, între care directorul fabricii și 12 rănite.

Dinamitarzii în Anglia. Agenții însărcinați cu supravegherea monumentelor publice au primit ordin să îndoiască pađa. Este temere de nouă atentate ale dinamitarșilor. Se anunță că poliția a primit ordin să aresteze pe un individ ce vine din America și care trebuie să debarce.

Călugărite arestate. Din Livorno se depeșează, că acolo s'au arestat patru călugărite și profesore la o scoală de fete pentru un delic, ce nu se poate descrie mai de aproape. Directorul institutului încă e arestat.

Teoria lui Rösler.

Studii asupra stăruinței Românilor în Dacia-Traiană de A. D. Xenopol.

Dare de seamă critică.

(Urmare.)

Înruierea stăpânirii bulgare s'au extins și asupra limbei românesce cu elementele ei slavone, asupra nomenclaturii topografice din Dacia cu atâtea numiri slovenesci, și asupra biriceii române cu liturgia bulgaro-slovenească. Chiar și o rămășiță de populație slavo-bulgară s'a păstrat de atunci până nu de mult în Ardeal, unde amintirea la această stăpânire era vie încă în secolul XIII, după cum vedem din documentul din a. 1231, citat și în cartea d-lui Xenopol (p. 138) și cunoscut acum din referat. Stăpânirea bulgară ne explică de asemenea, de ce Daco-Românii nu se află amintiți nici într'o ființă istorică din acest restimp, fiind ei confundați cu Bulgarii, la a căror istorie Români, cu rămășița culturii lor române, avură parte nu puțin însemnată. (Va urma.)

Un răspuns.

Cetitorii noștri își vor fi aducând aminte de conflictele ivite în comuna Curtici, din diecesă Aradului. Nu poate să fie nimic mai nesuferit ca asemenea conflicte locale, și nu ne-am fi preocupat nici de acesta, dacă el n'ar avé o importanță simptomeatică. Arădianii au ajuns la oare-care celebritate prin certurile lor locale, care

¹⁾ Ca probă pentru numiri topografice de origine bulgară servescă numele Bělgrad, cum numesc Români până astăzi vechea capitală a Ardealului; numele nou Alba-Iulia este tradus de pe ungurescul Gyula-Féjervár. Bělgrad, în înțelesul de Cetate albă, este nume original bulgăresc, nu curat slavon. La popoarele finice era obiceiul general de-a numi reședința domnească Cetate albă. (v. Hunfalvy, Ethnographie von Ungarn, pag. 228). Deasemenea și Bělgradul din Ardeal este de origine finică, dar' în formă slavonă, deci de origină bulgară, ca și Bělgradul din Serbia, numit în cronică și documente Alba bulgarică. Precum acest nume, așa și alte numiri slovenesci din părțile Daciei (afară de Moldova) sânt a se reduce mai mult la stăpânirea bulgară decât la populația slavonă, care după mutarea Slovenilor dincolo de Dunăre nu putea să fie prea însemnată.

²⁾ Miklosich, Die „Sprache der Bulgaren in Siebenbürgen“, Denkschriften d. K. Akad. d. Wiss. Wien 1855. Phil.-hist. cl. VI, 105 sq. Este remarcabil, că acești Slavi se numiau ei înșii Bulgari, pe când Români îi numiau Schia. Ei sânt mai probabil o rămășiță a Daco-Slovenilor, care sub stăpânirea bulgară primiră numele de Bulgari, ca și Slovenii din Moesia; Români însă le păstrară numele mai vechiu de Schia. Vechimea acestei populații slavone în Ardeal, care mai exista încă în secolul trecut, rezultă și din faptul, că ea a păstrat până la sfârșit unele nasale pierdute cu mult mai înainte în limba Slavo-Bulgarilor din Moesia.

³⁾ Dl Xenopol, pentru-că susține stăpânirea bulgară, care adevăr istoric l'am mai întemeiat aici și prin unele observări și argumente nouă, au avut să întimpline în revista „Tara nouă“ (București 1885, anul II, Nr. 2 și 3.) o critică din cele mai violente. Nu cred că ar fi necesar să conving aici pe cetitor mai de aproape despre nedreptul celor mai multe întimpinări din partea acestei critice, încât privesc cestiunea. Mai mult polemici personală decât critică literară, ea nici nu poate pretinde de-a fi luată în seamă din știință, nefiind adevărul științific motivul ei. Afară de aceasta, criticul dela „Tara Nouă“ cutează prea mult pe o terra incognita, unde pe lângă lipsa de cunoștință de cauză aflăm prisosință de inculpări nedrepte, a căror joasă tendință nu poate să fie ascunsă judecării obiective. Trebuie să ne pară numai rău, că un asemenea lucru a putut să aște ospitalitate într'o „revistă științifică și literară“! Oare când va intra la noi știința în drepturile sale? . . .

se perpetuiază cu atât mai virtos, cu cât s'au găsit „diplomați“, care știu să le exploateze și prin armare să le nutriască, pentru-ca să le poată exploata și pe viitor. Ceea-ce se petrece în Curtici, se petrece în cele mai multe comune bisericesci mai însemnate din diecesă Aradului: pretutindenea oamenii sânt împărțiți în două tabere, care se hărțuiesc mereu una pe alta.

Cea mai gravă dintre acușiunile, pe care și le fac acești adversari neîmpăcați este totodată și cea mai obicinută: s'unteți rei Români.

Astfel sânt acum vre-o două săptămâni s'a străcurat în coloanele „Tribunei“ o corespondență, prin care dl S. Bocșanu era prezentat publicului drept un réu Român, fiindcă fusese ales într'un comitet însărcinat a arangia un fel de petrecere de vară pusă la cale de Maghiari.

Ni s'a trimis fără de întârziare o rectificăre, prin care dl Bocșan declară, că a fost ce-i drept, ales în comitet, dar', ca bun Român, nu a primit onoarea aceasta, n'a luat parte la lucrările comitetului.

Credeam, că prin aceasta cestiunea e resolvată.

Doamne feresce!

Ni se mai trimite acum „un răspuns“ grozav de lung, prin care se dovedește, că dl Bocșan este un foarte bun Român și, din contră, autorul corespondenței este un réu Român. Am da foarte bucuros publicității această corespondență, dar' nu ne eartă publicul nostru, care pretinde cu tot dreptul să ne ocupăm de lucruri, care pot să-l intereseze și pe el.

Cât pentru cearta Curticenilor, ca să ne dăm și noi părerea, Român bun e acela, care lucrează ca să adune pe Români la un loc, pentru-ca împreună să lucreze în vieța politică, în cea culturală, în cea economică, în vieța socială spre a-și crea în țeara aceasta, nu cerșind, cf impunându-se, o pozițiune potrivită cu importanța lor numerică și culturală.

Varietăți.

(Pretinia israelito-ciangaică.) Întem- plarea e cam veche dar' nu fără haz. Se făcuse adică și prin Alba-Iulia vestea despre un popor numit Ciangăi, ce vine din Bucovina, ca să treacă înspre Bănat. Scim cu toții istoria cu colonizarea Ciangăilor din Bucovina în Bănat. Se pregătiau dar' și Ovreeii din Alba-Iulia ca să-și primească pe acești protegeați ai neamului dela putere. Fân pentru cai, bani, bucate, multe daruri îi așteptau pe sărbătorii Ciangăi în Alba-Iulia, căci se pornise oficios. Dar' nu a fost destul cu atâtea. Ciangăii aveau să fie primiți și în Alba-Iulia cu mare entusiasm patriotic. După multe cuvântări, în seara sosirii li se dădă un concert în promenada din oraș. Ovreeii se bucurau, pe cât nu i-au mâncat jertfa ce trebuiră să facă pe seama acestor mântuitori ai ideii de stat „maghiar.“ Promenada era îndesuită de Ciangăi și de Ovrei cu Ovreoicile lor. Lucru firesc că alți cetățeni de alte neamuri erau puțini aci, deoarece-aerul era cam străin între atâtea suflare exotice. O Ovreoică încântată și ea de Ciangăi întrebă pe un oaspe de acestia pe unguresce: „Hát van sok Zsido Bukovinában?“ (Sânt mulți Ovrei în Bucovina?) — „Nálunk csak egy volt, azt is agyonvertük“, „La noi numai unul a fost și pe acela l'am bătut de l'am omorît) — răspuse întrebatul. — Pofim tablou.

(Palma unui cadavru.) „Norddeutsche Ztg.“ enarează o moarte întâmplată în cele mai dramatice împrejurări. Elevii scoalei de Belle-Arte din Berlin sânt autorisați a face studii asupra anatomiei umane în sala de diseceții a academiei. Cadavrele sânt pentru scopul acesta așezate pe un fel de cruce și stau astfel în o poziție verticală.

Dilele trecute, un elev întrând și cam târziu în scoala de diseceții, se apucase a desina un model, când un cârlig, care ținea cadavrul, rupându-se, cadavrul cădu înaintea în astfel de mod, că palma lui isbi obrazul elevului. Ne-norocitul de băiat o luă la fugă cuprins de o frică ne bună. De atunci nise frigruri grozave însoțite de delir nu l'au părăsit un moment până în cele din urmă a și încetat din viață.

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEL.“

Viena, 29 Iulie n. Diarele anunță, că e definitiv hotărât, că împăratul Germaniei nu vine la Ischl, ci Augusta noastră părece domnițoară va merge la Gastein.

Londra, 29 Iulie n. Moise Montefiore a răposat.

Paris, 29 Iulie n. În ședința de ieri a camerei s'au întâmplat scene turbulente. Ferry a apărât dreapta extremă; stânga extremă a întrerupt des vorbirea de trei oare asupra politicei coloniale. Strigăte numeroase: La ordine! În fine desbaterea s'a aminat pe 30 l. c. n.

Director: Ioan Slavici.

Redactor responsabil: Cornel Pop Păcurar

Extrase din foaia oficială.

Licitațiuni:

5 August: Se vor exarânda regale și domeniile erariale decătră direcțiunea domeniială de stat din Arad.

2 Septembrie: Realitățile Julianei Szász din Alba-Iulia, decătră trib. de acolo.

9 Octombrie: Se vor cumpăra pe calea licitațiunii lemnele de foc trebuincioase pentru oficiile judecătorești din circumscripțiunea tribunalului din Chichinda-mare.

19 August: Realitățile lui Eremia Kalugyerschky din Cuman, decătră tribunalul din Becicherecul-mare.

14 August: Realitățile lui Ioan Baumchen din Bruckenau, decătră judecătoria cercuală din Vinga.

12 August: Realitățile lui Nicolau Glász din Cnez, decătră jud. cerc. din Vinga.

24 August: Massa concursuală a lui Grigorie Florian din Cohalm, decătră judecătoria cercuală de acolo.

3 August: Realitățile lui Stefan Székely din Alba-Iulia la casa comunală din Șugag, decătră jud. cerc. din Sebeșul-săses.

31 Iulie: Imobilele lui Dumitru Brancovici din Boldur, decătră judecătoria cercuală din Recaș.

11 August: Realitățile lui Golub Mitrasinov din Vatină, decătră judecătoria cercuală din Verșeț.

Edicte:

Se provoacă a se insinua pretensiunile la rămasul după Maria Zegrean din Bilac; trib. din Bistrița.

Se provoacă a se înfățișa ereții după Paraschiva Lazaru din Tofeldea; jud. cerc. din Noerich; ereții după Nuța Aleman din Szt. János; ereții după Petru Părău din Szt. János-Hegy; jud. cerc. din Noerich.

Se provoacă a se insinua în cauza comasării locuitorii comunei Vamfalu, termin 11 August; trib. din Sătmăr; — în cauza regulării regalielei comunei Cstidötelke, termin 9 Septembrie; trib. din Elisabetopol.

Falimente:

Ereții lui A. Trebitsch din Timișoara.

Concursuri:

La institutul corecțional din Gherla două posturi de vigili. Termin 10 Septembrie.

Mai mulți executori de dare în comitatul Timișului.

Un post de servitor de cancelariă la tribunalul din Brașov. Termin 6 săptămâni.

Un post de servitor la școala reală din Arad. Termin 31 August.

Mai mulți executori de dare pentru comitatele Târnava-mare și Târnava-mică.

Bibliografie.

„Foi'a basericăscă“. Organ pentru cultura religioasă a clerului și a poporului. Apare în 10 și 25 st. n. a fiecării luni. Blaj, 25 Iulie 1885. Anul III. Nr. 14. Samar: Încă odată căsătoria a doua a preoților. — Voltaire și epigonii lui în Europa. — Presa anonimă la noi. — Umorul în arta sacră. — Incunoscințare. — Literatură.

Sciri economice.

Piața din Sibiu, 28 Iulie. Grâu Hectolitra 74—80 chilo fl. 5.40 până fl. 6.20, grâu mestecat 68 până 82 chilo fl. 4.20, până fl. 5.— secăra 66 până 72 chilo fl. 3.40 până fl. 4.—, orș 58 până 64 chilo fl. 3.80 până fl. 4.60, ovės 38 până 45 chilo fl. 2.20 până fl. 3.—, cucuruzul 68 până 47 chilo fl. 4.20 până fl. 4.80, mēlaiul 74 până 82 chilo fl. 5.— până fl. 6.—, crumpene 68 până 70 chilo fl. 1.40 până fl. 1.60, semēntă de cânepă 49 până 50 chilo fl. 7.— până fl. 8.—, mazerea 76 până 80 chilo fl. 5.— până fl. 6.—, linteă 78 până 82 chilo fl. 8.— până fl. 9.— fasolea 76 până 80 chilo fl. 4.— până fl. 5.—, pāsāt de grâu 100 chilo fl. 17.— până fl. 18.—, făină Nr. 3 100 chilo fl. 14.—, Nr. 4 fl. 13.—, Nr. 5 fl. 11.—, slānina 100 chilo fl. 54.— până fl. 56.—, unsōarea de porc fl. 52.— până fl. 55.—, sēu brut fl. 33.— până fl. 36.—, sēu de lumini fl. 50.— până fl. 51.—, lumini turnate de sēu fl. 56.— până fl. 58.—, sāpunul fl. 32.— până fl. 34.—, fēn 100 chilo fl. 2.20 până fl. —, cânepa fl. 40.— până fl. 41.—, lemne de ars uscate m. cub. fl. 2.75 până fl. 3.—, spiritul p. 100 L. % 28 până 31 cr., carnea de vită chilo 44 cr. carnea de vițel 36 până 45 cr., carnea de porc 42 până 44 cr., carnea de berbec 22 până 24 cr., ouē 10 cu 18 până 20 cr.

Tērgul de rīmători în Steinbruch. În 27 Iulie n. s'a notat: unguresci bētrāni grei 35 cr. până 36— cr., unguresci grei, tineri 37— cr. până 38— cr., de mijloc 39— cr. până 39.1/2 cr., ușori 40— cr. până — cr. marfă țerānească, grea — cr. până — cr., de mijloc 38.1/2 cr. până 39— cr., ușoară 40— cr. până — cr., romānesci de Bakony, grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sērbesci, grei 37— cr. până 38— cr., transito de mijloc 37— cr. până 38— cr., transito ușori 38— cr. până 39— cr., îngrāșați cu ghindă — cr. până — cr. per 4% compenți la gară.

Cursul la bursa de mărfuri din Budapesta

dela 28 Iulie st. n. Grâu (din Banat): 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. — până —, (lūngă Tisza) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 7.80 până 8.45, (de Pesta) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—97 Kilo fl. 7.70 până 8.35, (de Alba-Regală) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 7.70 până 8.35, (de Bacșka) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. — până —, (din Ungaria de nord) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 7.30 până 7.80.

Sēcara (ungurească) 70—72 Kilo fl. 6.60 până 6.80. Orș (nutreț): 60—62 Kilo fl. 6.30 până 6.60; (de berărie) 62—84 Kilo fl. 7.60 până —.

Ovēs (unguresc) 37—40 Kilo fl. 6.30 până 6.60. Cucuruz (de Banat): dela fl. 5.70 până 5.75; de alt soi fl. 5.60 până 5.65.

Rapița fl. 11.25 până 12.75; de Banat fl. 11.— până 11.25. Mālaiu (unguresc): fl. 5.80 până 6.25.

Timpul de furnisare.

Grâu (primăvară) 75 Kilo fl. 8.35 până 8.36 (per Septembrie—Octombrie) Kilo fl. 7.84 până 7.86.

Sēcara (primăvară) 69.7/10 Kilo fl. 6.23 până 6.25. Cucuruzul (Mai—Iunie) fl. 6.22 până 6.23. Rapița (August—Septembrie) fl. 11.— până 11.7/8. Spirit (brut) 100 L. fl. 27.50 până 27.75.

Bursa de București.

Cota oficială dela 27 Iulie st. n. 1885. Renta amort. (5%) Cump. — vënd. 93.— Rur. conv. (6%) — — — — — Acț. de asig. Dacia-Rom. — 287.— — — Banca națională a Romāniei — 1253.— — — Impr. oraș. București — 30.— — 31.— Credit mob. rom. — 185.— — — Acț. de asig. Națională — 234.— — — Scrisuri fonciare urbane (5%) — — — 89.1/4 Societ. const. — 239.— — 230.— Schimb 4 luni — — — 34.— Aur — — — 11.30

Bursa de Budapesta

din 28 Iulie st. n. 1885. Renta de aur ung. 6% — — — — — 99.00 „ „ „ 4% — — — — — 92.40 „ „ hārtie „ 5% — — — — — 148.50 Imprumutul căilor ferate ung. — — — — — 98.50 Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune) — — — — — 123.50 Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune) — — — — — 109.— Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune) — — — — — 102.75 Bonuri rurale ung. — — — — — 102.— „ „ „ cu cl. de sortare — — — — — 101.50 „ „ „ bānățene-timșene — — — — — 101.— „ „ „ cu cl. de sortare — — — — — 101.50 „ „ „ transilvane — — — — — 101.50 „ „ „ croato-slavone — — — — — 98.— Despăgubire pentru dijma ung. de vin — — — — — 119.50 Imprumut cu premiu ung. — — — — — 120.— Losuri pentru regularea Tisei și Segedin — — — — — 82.60 Renta de hārtie austriacă — — — — — 83.40 „ „ argint austriacă — — — — — 108.50 Losurile austr. din 1860 — — — — — 868.— Acțiunile băncii austro-ungare — — — — — 289.50 „ „ de credit ung. — — — — — 284.50 Argintul — — — — — 101.— Scrisuri fonciare a le institut. de cred. și ec. „Albina“ — — — — — 5.88 Galbeni împărătesci — — — — — 9.89 Napoleon-d'ori. — — — — — 61.80 Mārci 100 imp. germāne — — — — — 124.90 Londra 10 Livres sterlinge — — — — —

Bursa de Viena

din 28 Iulie st. n. 1885. Renta de aur ung. 6% — — — — — 99.20 „ „ „ 4% — — — — — 92.45 „ „ hārtie „ 5% — — — — — 148.75 Imprumutul căilor ferate ung. — — — — — 98.30 Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune) — — — — — 123.— Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune) — — — — — 108.75 Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune) — — — — — 103.— Bonuri rurale ung. — — — — — 102.75 „ „ „ cu cl. de sortare — — — — — 102.25 „ „ „ bānățene-timșene — — — — — 102.— „ „ „ cu cl. de sortare — — — — — 101.75 „ „ „ transilvane — — — — — 102.— „ „ „ croato-slavone — — — — — 98.— Despăgubire pentru dijma ung. de vin — — — — — 119.25 Imprumut cu premiu ung. — — — — — 120.— Losuri pentru regularea Tisei și Segedin — — — — — 82.70 Renta de hārtie austriacă — — — — — 83.30 „ „ argint austriacă — — — — — 108.70 Renta de aur austriacă — — — — — 140.— Losuri austr. din 1860 — — — — — 868.— Acțiunile băncii austro-ungare — — — — — 289.— „ „ de credit ung. — — — — — 284.20 Argintul — — — — — 5.90 Galbeni împărătesci — — — — — 9.91 Napoleon-d'ori. — — — — — 61.35 Mārci 100 imp. germāne — — — — — 124.95 Londra 10 Livres sterlinge — — — — —

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Table with multiple columns for train routes: Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, Budapesta-Arad-Teiuș, Teiuș-Arad-Budapesta, Copșa mică-Sibiu, Sibiu-Copșa mică, Cucerdea-Oșorheiu, Oșorheiu-Cucerdea, Simeria (Piski)-Petroșeni, Petroșeni-Simeria (Piski), Uniedoara-Simeria (Piski), Simeria (Piski)-Uniedoara, Ghiriș-Turda, Turda-Ghiriș. Each column lists stations and train times.

Nota: Numerii încuadrați cu linii groase înseamnă oarele de noapte.